

REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
so sídlom v Banskej Bystrici, Cesta k nemocnici 1, PSČ 975 56

V Banskej Bystrici, dňa: 15. 2. 2021

**NÁRODNÉ REFERENČNÉ CENTRUM PRE HODNOTENIE EXPOZÍCIE
A ZDRAVOTNÉHO RIZIKA**

Výročná správa NRC za rok 2020

doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD.
vedúca NRC

Národné referenčné centrum pre hodnotenie osobnej expozície a zdravotného rizika

Správa o činnosti za rok 2020

1. NRC zriadené Ministerstvom zdravotníctva SR rozhodnutím č. 566/97 – 1 dňa 3.3.1997 v Štátnom zdravotnom ústave, ktorý bol neskôr zmenený na Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici (RÚVZ) s účinnosťou od 15.3.1997.

2. Personálne obsadenie:

Na plnení činností NRC sa podieľali pracovníci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie časťou svojej náplne práce na RÚVZ 1 lekárka; spolupracovali 1 lekárka, 1 verejná zdravotníčka RNDr., 1 diplomovaná asistentka hygieny a epidemiológie.

Spolupracuje s NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského monitoringu, ktoré bolo zriadené Ministerstvom zdravotníctva SR na RÚVZ v Banskej Bystrici.

Tabuľka 1 Personálne obsadenie NRC pre hodnotenie osobnej expozície a zdravotného rizika

Vedúca NRC	Vzdelanie	Pracovné zaradenie	Špecializácia a ďalšia odbornosť vo VZ
Od 1.5. 2014 Fabiánová Eleonóra, doc. MUDr., PhD. (úväzok na RÚVZ O,4)	Lekárska fakulta UK Praha; LF KU Bratislava; FVZ SZU Bratislava	odd. preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie	nadstavbová špecializácia v hygiene práce a PL, VŠ štúdium III. stupňa ; habilitácia vo verejnom zdravotníctve
Spolupracujúci členovia NRC z oddelenia preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie			
Andrea Žiarovská RNDr.	Fakulta verejného zdravotníctva Trnava	odd. preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie (odd.PPLaT)	preventívne pracovné lekárstvo; rigorózna skúška
Jarmila Beláková, MUDr.	Lekárska fakulta UK Praha	Vedúca oddelenia PPLaT	nadstavbová špecializácia v hygiene práce a PL
Dagmar Knoppová Plavcová	Stredná zdravotnícka škola Nitra	odd. PPLaT	DAHE

3. Akreditácia: netýka sa činnosti tohto NRC, lebo nemá laboratórium. - Laboratórne činnosti zabezpečuje NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského monitoringu zriadené na RÚVZ v Banskej a odbor chemických analýz RÚVZ, ktorý je akreditovaný .

4. Činnosť NRC

V roku 2020 bola prednostne zameraná na **expertíznu, metodickú, publikačnú a vzdelávaciu činnosť**. Od marca 2020 sa pracovníci venovali aj úlohám pri riešení pandémie ochorenia COVID-19, najmä v poskytovaní informácií cestou informačnej linky a vypracovávaním odborných analýz a odborných stanovísk z humánnej toxikológie , ochrany zdravia pri práci a prípravou vecných podkladov do právnych predpisov zameraných na ochranu verejného zdravia a zdravia pri práci.

4.1. Odborná činnosť

4.1.1 Ťažiskové úlohy NRC (trvalé zameranie)

Toto pracovisko bolo od svojho vzniku zamerané na plnenie týchto úloh:

- **identifikácia nebezpečných chemických faktorov**, osobitne karcinogénov, mutagénov a reprodukčno-toxických látok **v pracovnom prostredí a v zložkách životného prostredia** ,
- **hodnotenie reálnej expozície a miery rizika** z týchto faktorov pre usmerňovanie prijímania preventívnych opatrení podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva,
- spolupráca s Ministerstvom hospodárstva / s Centrom pre chemických látky a prípravky (CCHLP) v oblasti **hodnotenia zdravotných rizík chemických látok** na život a zdravie ľudí podľa zákona č. 67/2010 Z. z., o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh (chemický zákon); poskytovať odborné stanoviská, informácie a expertízy, ktoré má VZ k dispozícii,
- **príprava a implementácia legislatívy EÚ** do právneho systému SR, vrátane limitov a metód na hodnotenie a kontrolu zdravotných rizík z **chemických faktorov v pracovnom prostredí a v biologickom materiáli**,
- spolupráca s odborom chemických analýz pri zavádzaní nových metód na odber a analýzu vzoriek pracovného ovzdušia a biologického materiálu do praxe v súlade s novou legislatívou a normami,
- **spolupráca na medzinárodných epidemiologických a toxikologických štúdiách** hodnotenia zdravotných rizík vznikajúcich pri expozícii nebezpečným faktorom v pracovnom a životnom prostredí,
- **spolupráca so slovenským zastupiteľstvom pri EÚ v Bruseli** pred a počas predsedníctva Slovenska v Rade EÚ a následne na **príprave a prijímaní smerníc EÚ**, ktoré sa týkajú ochrany zdravia pred rizikami z expozície karcinogénom a mutagénom pri práci,
- **príprava odborných podkladov** na ochranu zdravia pre rozhodovanie hlavného hygienika SR z hľadiska uplatňovania jednotnej politiky štátu na úseku verejného zdravotníctva,
- **spolupráca s MZ SR a ÚVZ SR a odborné usmerňovanie RÚVZ v SR**, spolupráca s odbornými pracoviskami (inštitúciami) doma i v zahraničí, účasť na školeniach, seminároch,
- **výchova a vzdelávanie** študentov, zamestnávateľov a zástupcov zamestnancov v podnikateľskej sfére, štátnej a verejnej správe i odborových organizáciách v problematike hodnotenia expozície a zdravotných rizík.

4.1.1 Expertízna, konzultačná činnosť

Vypracovávali sa odborné usmernenia, vecné podklady do pripravovaných právnych predpisov, odborné analýzy, stanoviská, konzultačné vyjadrenia a pokračovalo sa v priamej

odbornej spolupráci s ÚVZ SR, MZ SR a RÚVZ v SR, s Klinickým pracovným lekárstvom a klinickou toxikológiou, s pracovnými zdravotnými službami v SR, s Centrom pre chemické látky a prípravky (CCHLP) na MH SR, s orgánmi a inštitúciami Európskej Komisie a Rady EÚ, s orgánmi členských štátov EÚ v problematike ochrany zdravia pri práci. Naďalej pokračuje spolupráca so Stálym zastúpením SR pri EÚ v Bruseli, kde sa poskytujú priebežne odborné stanoviská, odborné analýzy k návrhom zmien a noviel smerníc EÚ týkajúcich sa ochrany zdravia pri práci .

- Stanoviská pre ÚVZ SR a RÚVZ v SR

Ide o stanoviská k zdravotným rizikám vybraných faktorov vyskytujúcich sa v pracovnom prostredí . Stanoviská sa poskytovali pre ÚVZ SR a pre RÚVZ v SR, pre PZS v SR, pre CCHLP pri MH SR a pre iných žiadateľov o odborné stanovisko vrátane verejnosti v súvislosti s opatreniami pri pandémii COVID-19. Vypracované stanoviská slúžili ako podklad pre odborné usmernenia pre pracovníkov odborov PPLaT v danej problematike . Participovalo sa na non-stop informačnej linke (v 1. vlne pandémie COVID-19) a v službe informačnej linky (v 2. vlne pandémie COVID-19 v SR) ako výpomoc odboru epidemiológie.

Vypracovávali sa stanoviská k vlastnostiam, k expozícii, k limitom, ku klasifikácii a označovaniu vybraných chemických faktorov a k súvisiacim zdravotným rizikám a možným chorobám z povolania. Išlo najmä o tieto faktory: *Diizokyanáty*- obmedzenie diizokyanátov z dôvodu respiračnej a kožnej senzibilizácie; *kyanovodík* - odborné stanovisko k používaniu kyanovodíka – a jeho uvedenie v Prílohe č. 3 ; k nariadeniu vlády č. 355/2006 Z. z.; *SANOSIL Super 25 Ag (S003 Ag)* k použitiu ako dezinfekčného prostriedku v komunitách; *azbest* pre ÚVZ SR; *cytostatiká* pre viacero RÚVZ v SR; *PAU* pre RÚVZ v SR; *benzén*; *nikel* pre podnikateľské subjekty; pre rôzne subjekty priamo alebo cestou ÚVZ SR k dezinfekcii priestorov najmä prípravkom *Dezanol*; prípravkami na báze *izopropylalkoholu*; *ozón* - dezinfekcia ozónom a generátormi ozónu; otvorenými a uzavretými prístrojmi s UV C ; *chlórnan sodný* - k aplikácii a osobnému použitiu chlórnanu sodného na dezinfekciu ľudí (*aj pre MZV SR – pre iné štáty vo svete- menovite pre Pakistan*); *homológy benzénu* - ku kombinovaným zdravotným rizikám pri práci s *aromatickými uhľovodíkmi zo skupiny homológov benzénu (styrén, xylén, toluén, etylbenzén)*, a súčasnej expozícii rôznym *alkoholom, ketónom, acetónu a ďalším chemickým látkam*; *výfukové plyny dieselových motorov* - expozícia výfukovým plynom z naftových (dieselových) vznetrových motorov – tu bola daná aj tlačová správa na webovej stránke RÚVZ v B.Bystrici; *PCB* – riziko karcinogenity pri *environmentálnej záťaži /kontaminácie územia PCB zo š.p. Chemko Strážske*; *kuménstanovenie BET 2-fenyl-2-propanolu podľa novely príslušnej legislatívy*; *kadmium* - *BMH pre kadmium a jeho uplatňovanie*; *bizmut* – kryštály na využívanie v bižutérii a zdravie pre ÚVZ SR; *kobalt* – *zdravotné riziká pri práci* ; *oxid kremičitý* – obmedzenie používania pre IP v SR.

- Spolupráca s ÚVZ SR, Min. Hospodárstva SR/CCHLP pre Európsku chemickú agentúru (ECHA)

- Pokračovalo sa v riešení používania diizokyanátov len na profesionálne použitie ppošpeciálnom zaškolení a získaní odbornej spôsobilosti na tento druh práce z dôvodov nutnosti obmedzenia zdravotného rizika profesionálnej astmy a kožnej senzibilizácie; hľadanie optimálneho riešenia obmedzenia používania diizokyanátov. Prijaté riešenie je formou obmedzenia používania diizokyanátov v Prílohe XVII Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1907/2006 / ES.; v prílohe XVII sa dopĺňa položka "XX. Diizokyanáty s detailným rozpisom podmienok zaškolenia na získania osvedčenia o odbornej spôsobilosti a s uvedenými požiadavkami na výkon pracovných činností.

- Spolupráca s odborními chemických laboratórnych analýz RÚVZ

Týkala sa najmä možnosti meraní expozície chemickým faktorom, karcinogénom so sprísnenými limitmi a s novými limitmi expozície pri uplatňovaní novelizovaných NV SR 355/2006 Z.z. a NV SR 356/2006 Z.z. v roku 2020.

4.1.2 Iné stanoviská

Poskytovali sa právne subjekty a fyzické osoby k náplni práce a postaveniu pracovnej zdravotnej služby.

Konzultácie pre pracovné zdravotné služby boli k problematike:

- klasifikácie zdravotných rizík pri práci s biologickými faktormi, osobitne pri expozícii SARS CoV-2 a požiadavky na ochranu zdravia pri práci;
- výkonu prác počas pandémie a pri zmene zákona 355/2007 Z.z. z hľadiska obmedzenia činnosti PZS a požiadavky na prácu konzultantov epidemiológov na pracoviskách, k výkonu práce MOM apod.

4.1.3 Iná odborná činnosť NRC:

Spolupráca s MZ SR:

- Celoslovenská komisia na posudzovanie chorôb z povolania pri MZ SR. Predmetom je práca na analýzach a hodnotení podkladov k riešeným prípadom podozrení na chorobu z povolania. Išlo o účasť na piatich (prezenčne aj on-line) rokovaní komisie a o analýzy a hodnotenie prípadov. Práca člena komisie na viac ako 100 posudzovaných prípadoch. Rokovalo sa aj o zmenách legislatívy v súvislosti s chorobou z povolania COVID-19.
- Práca v pozícii experta na zasadnutí „Výboru pre technický pokrok pri EK pre rok 2020 týkajúce sa aktualizácie príloh k smernici 2000/54/ES o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s vystavením biologickým faktorom pri práci“ do novely Smernice EÚ 2020/739.
- Spolupráca pri vypracovaní riadneho predbežného stanoviska k novele smernice CMD 4.

Spolupráca s ÚVZ SR:

Práca hlavnej odborníčky hlavného hygienika SR pre odbor preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia a úzka spolupráca s pracovníkmi odboru PPL ÚVZ SR na odborných témach.

Spolupráca na usmerňovaní odborných prác odboru v podmienkach RÚVZ v SR, na usmernení plnenia programov a projektov, na príprave legislatívnych úprav, na organizovaní pracovných porád k aktuálnym témam na riešenie v ochrane zdravia pri práci najmä vo vzťahu k pandémie COVID-19.

Boli to najmä:

Usmernenie hl. odborníčky ku klasifikácii prác v riziku expozície SARS CoV- 2 a princípy ochrany zdravia pri práci (zaslané v marci 2020). – Vypracovanie odborného usmernenia k prešetrovaniu podozrení na chorobu z povolania COVID-19 v novembri 2020 ako podklad pre odporúčaný postup HH SR, ÚVZ SR.

Riešenie aktuálnych otázok výkonu práce „Poradného zboru hlavného hygienika SR pre odbor preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia“ (on-line z dôvodu mimoriadnej situácie pre pandémiu COVID-19). – Rokovanie s hl. odborníkom pre KPLaKT k novelizácii legislatívy v problematike choroby z povolania COVID-19, výkonu prešetrení pracovných podmienok pri podozrení na chorobu z povolania.

Príprava celoslovenskej porady vedúcich oddelení preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie RÚVZ v SR a ÚVZ SR pre PPLaT, ktorá bola zrušená z dôvodu núdzového stavu. Komunikácia s odbornou verejnosťou OPPLaT z RÚVZ v SR bola najmä elektronicky e-mailami.

Práca „, Poradného orgánu hlavného hygienika SR a generálneho riaditeľa Národného inšpektorátu prác pre spoluprácu a koordináciu činností v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci“ on- line komunikáciou. Aktuálne riešenie OOPP a vybavenie odborných otázok čl. štátov k BOZP v SR.

Riešenie problematiky posudzovania zdravotných rizík pri práci, osobitne zdravotného rizika z biologických faktorov, menovite SARS-CoV-2. Uplatňovanie legislatívnych úprav v oblasti zdravia pri práci.

Stanovisko k spoločnej publikácii WHO a ILO na konci roku 2020 k zdravotným rizikám pri práci „Global burden of diseases“ a stanovisko pre ÚVZ SR pre EK k iniciatívam EÚ na riešenie znižovania rizika z karcinogénov, mutagénov, endokrinných disruptorov a reprotoxických látok.

Stanovisko k záverom SLIC z kontroly zabezpečenia inšpekcie a dozoru nad ochranou zdravia a bezpečnosti pri práci v SR v roku 2018.

Odpovede do dotazníka k ochrane zdravotníkov pred expozíciou karcinogen. a mutag. látkam pri práci pre EK (EC - COWI, Belgicko).

K legislatíve týkajúcej sa uplatňovania noveliz. smernice EÚ 2020/739 pre inštitúciu zaoberajúcu sa BOZP v Maďarsku.

Riešenie informačnej kampane „Zdravé pracoviská znižujú záťaž“, ktorá začala v októbri 2020, skončí v roku 2022 a bude zameraná na fyzickú záťaž pri práci. EU OSHA Bilbao koordinuje, v SR IP a ÚVZ SR.

Profesionálne činnosti dezinfekcie, dezinsekcie a deratizácie, samostatného vyčlenenia a rozšírenia odbornej prípravy na plynovanie (fumigáciu) vo vyhláske MZ SR č. 209/2014 Z. z. a nutnosť pripraviť návrh novely vyhlásky ohľadne DDD na profesionálne použitie.

4.1.4 Medzinárodná činnosť

1. Spolupráca s príslušnými inštitúciami v EÚ a v SR sa týkala prípravy legislatívy na úrovni EÚ. Pokračuje spolupráce so stálym zastúpením SR pri Komisii EU v Bruseli v spolupráci s MZ SR a ÚVZSR.

Nadalej pokračuje spolupráca so Stálym zastúpením SR pri EÚ v Bruseli, kde sa poskytujú priebežne odborné stanoviská, odborné analýzy k návrhom zmien a noviel smerníc EÚ týkajúcich sa ochrany zdravia pri práci .

- Podstatná časť spolupráce so stálym zastúpením SR pri Komisii EU v Bruseli zahŕňala vypracovávanie stanovísk a odporúčaní k 4. návrhu novelizácie smernice EÚ 2004/37/ES o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci (CMD). Európska komisia prijala 22. septembra 2020 štvrtý návrh na zmenu a doplnenie smernice 2004/37 / ES. Štvrtý návrh je súčasťou neustálej revízie CMD. Bol oznámený ako jedna z prvých iniciatív záväzku Komisie bojovať proti rakovine v rámci európskeho plánu boja proti rakovine. Tri predchádzajúce legislatívne zmeny a doplnenia CMD (2017-2019) zaviedli pre EÚ nové alebo revidované najvyššie prípustné hodnoty expozície pri práci (OEL) pre celkovom 26 karcinogénnych alebo mutagénnych látok, ktorým môžu byť pracovníci v celej Európe vystavení. Súčasný návrh (v skratke „CMD 4“) navrhol zaradiť nové

alebo aktualizované hodnoty OEL na ďalšie tri (dve jednotlivé látky a jednu skupinu látok). Sú to: akrylonitril (nový limit); zlúčeniny niklu (nový limit); benzén (limit revidovaný smerom nadol). Okrem OEL sa navrhuje pridať poznámku o koži v prípade akrylonitrilu a poznámku o kožnej a respiračnej senzibilizácii v prípade zlúčenín niklu. Existujúca notácia pre benzén sa zachová. Pre všetky tri látky by sa stanovili prechodné obdobia. V legislatíve SR to bude po transpozícii do NV 356/2006 Z.z. znamenať sprísnenie limitov pre expozíciu zlúčeninám niklu, benzénu a akrylonitrilu. Vypracovali sme dotazník EK zameraný na toxické farmaceutiká, cytostatiká a ich zaradenie do návrhu ďalšej novelizácie smernice a odpovedali sme na otázky zaradenia reprotoxických látok do novelizácie Smernice 2004/37/ES. Spolupracovali sme s MZ SR a ÚVZ SR pri vypracovaní riadneho predbežného stanoviska. Vypracovali sme dotazník k analýze vplyvov (Impact Assessment) prijatia týchto limitov.

- Spolupracovali sme pri návrhu a schvaľovaní novelizácie smernice 2000/54/EU o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s vystavením biologickým faktorom pri práci ako členka „Technical Progress Committee“. Práca bola zameraná na posúdenie klasifikácie nového koronavírusu SARS CoV-2, ktorý spôsobuje chorobu COVID-19. Bola prijatá Smernica Komisie (EÚ) 2020/739 z 3. júna 2020, ktorou sa mení príloha III k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2000/54/ES, pokiaľ ide o zaradenie vírusu SARS-CoV-2 do zoznamu biologických činiteľov, o ktorých sa vie, že spôsobujú infekciu u ľudí, a ktorou sa mení smernica Komisie (EÚ) 2019/1833.

2. Odborné stanovisko pre EK spolu s hl. odborníkom MZ SR pre KPLaKT na otázky riešenia odškodnenia zdravotníckych pracovníkov a ďalších pracovníkov z prvej línie v riešení ochorenia COVID-19. Otázky boli zamerané na formu odškodnenia či ako pracovný úraz resp. ako choroba z povolania Covid- 19 v SR s informovaním ÚVZ SR, MZ SR, MZV SR .

3. Riešenie projektu EÚ v rámci vedecko-výskumných projektov Horizont 2020:

Projekt Orchestra, Grantová dohoda č. 101016167

Koordinátor: UNIVERSITA DEGLI STUDI DI VERONA (UNIVR), established in VIA DELL ARTIGLIERE 8, VERONA 37129, Italy, IČ DPH: IT01541040232

Gestor v SR: RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ Banská Bystrica a vybrané spolupracujúce zdravotnícke a univerzitné pracoviská v SR

Ide o spoločný koordinovaný postup hľadania príčinných súvislostí, ochranných opatrení a vhodných riešení na prekonanie pandémie COVID-19. Projekt integruje do spoločného výskumu epidemiologické, klinické, mikrobiologické a genotypové aspekty rôznych populačných skupín. Projekt ORCHESTRA plní sa od decembra 2020 do konca roku 2023. Zúčastnených je 26 partnerských inštitúcií z 15 krajín sveta. Slovensko sa zapojilo do časti riešiacej zdravotné aspekty choroby COVID-19 u zdravotníckych pracovníkov a pracovníkov zo zariadení sociálnej starostlivosti zapojených do starostlivosti o chorých s COVID-19 a do riešenia problematiky ochorenia COVID 19.

5. Legislatívna činnosť

Činnosť v oblasti prípravy legislatívy v SR

- Účasť určených zamestnancov RÚVZ v B. Bystrici a **spolupráca s ÚVZ SR a MZ SR** na príprave novelizácie **zákona 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia**. Činnosť zahŕňala: - konzultácie s odborom PPL ÚVZ SR k novým návrhom ustanovení do zákona.

Išlo o vecné podklady do noviel zákona č. 355/2007 Z.z. v súvislosti s pandémiou COVID-19 a úpravou požiadaviek voči zamestnávateľom v súvislosti s uznesením vlády SR č. 51/2019 Zlepšenie podnikateľského prostredia III. Upravovali sa povinnosti zamestnávateľov z hľadiska posudkovej činnosti a oznamovacej povinnosti, z hľadiska vykazovania opatrení na ochranu zdravia, upravila sa činnosť PZS, posudzovanie chorôb z povolania, vydávanie osvedčení o odbor. spôsobilosti, prevádzkové poriadky, výkon LPPP, zaviedli sa dočasne čestné prehlásenia, obmedzilo sa posudzovanie podozrení na CHzP, zaviedlo sa posudzovanie na chorobu COVID-19 ako choroba z povolania (novela zákona 461/2003) a vypracovalo sa súvisiace odborné usmernenie na prešetrenie podozrenia na chorobu z povolania na inkubačnú dobu ochorenia 14 dní.

Spolupracovali sme na transpozícii Smernice 2019/1831/EU – 5. zoznam indikatívnych limitných hodnôt expozície pri práci (IOELVs) do novely NV 355/2006.

Transponovali sa Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/130 zo 16. januára 2019, ktorou sa mení smernica 2004/37/ES o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénom alebo mutagénom pri práci (Ú. v. EÚ L 30, 31. 1. 2019) a Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/983 z 5. júna 2019, ktorou sa mení smernica 2004/37/ES o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénom alebo mutagénom pri práci (Ú. v. EÚ L 164, 20. 6. 2019) do NV 356/2006 Z.z. prijatím Nariadenia vlády SR č. NV 235/2020 Z. z. (účinnosť od 1. októbra 2020), ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení neskorších predpisov

Novelizácia NV SR č. 83/2013 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci transpozíciou dvoch smernice EÚ do NV 333/2020 Z.z. z 11. novembra 2020, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 83/2013 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci. Ide o Smernicu Komisie (EÚ) 2019/1833 z 24. októbra 2019, ktorou sa menia prílohy I, III, V a VI k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2000/54/ES, pokiaľ ide o výlučne technické úpravy (Ú. v. EÚ L 279, 31. 10. 2019) a o Smernicu Komisie (EÚ) 2020/739 z 3. júna 2020, ktorou sa mení príloha III k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2000/54/ES, pokiaľ ide o zaradenie vírusu SARS-CoV-2 do zoznamu biologických činiteľov, o ktorých sa vie, že spôsobujú infekciu u ľudí, a ktorou sa mení smernica Komisie (EÚ) 2019/1833 (Ú. v. EÚ L 175, 4. 6. 2020).

6. Metodická, konzultačná a výuková činnosť

Iná činnosť v záujme verejného zdravotníctva v SR:

- Spolupráca s vedeckou radou SZU FVZ v Bratislave, spolupráca s Katedrou verejného zdravotníctva na Fakulte zdravotníctva KU Ružomberok a práca člena vedeckej rady Fakulty ekológie a environmentalistiky technickej univerzity vo Zvolene .

- Školiteľka dvoch doktorandov a to : - lekárka z UN Bratislava z KPLaT a Mgr. verejný zdravotník z Pracovnej zdravotnej služby v študijnom odbore verejné zdravotníctvo pre FVZ SZU v Bratislave. Posudok školiteľa pre doktorandku vo verejnom zdravotníctve na FVZ SZU v Bratislave na predloženú dizertačnú prácu, kde doktorandka úspešne obhájila dizertačnú prácu „Manažment pacientov s fibriláciou priedsiení“. Ide o piate úspešné vedenie v doktorandskom štúdiu ako školiteľka doktoranda vo vednom odbore verejné zdravotníctvo, ktoré bolo ukončené obhájením dizertačnej práce a získaním PhD. Druhý doktorand má rozpracovanú dizertačnú prácu z problematiky hodnotenia dynamickej fyzickej záťaže ako rizikového faktora u zamestnancov vybraných profesií.

- Výučba „Toxikológie a vyšetrovacích metód“, „Základy hygieny 2/ Zdravie pri práci“ na FZ KU v Ružomberku pre študentov študijného programu verejné zdravotníctvo a študijného programu laboratórne vyšetrovacie metódy. Išlo o kombinované prezenčné a on-line vzdelávanie (96 hodín v osobnom voľne vyučujúcej).
- Výučba „Toxikológie“ na FPV UMB Banská Bystrica pre poslucháčov magisterského štúdia v študijnom programe aplikovaná chémia a forenzná prax (blok 12 hodín on-line v osobnom voľne vyučujúcej) .
- Členka Vedeckej rada FEE TU vo Zvolene a účasť na rokovaníach prezenčnou formou aj on-line.
- Práca vo výbore Slovenskej lekárskej spoločnosti v Spoločnosti hygienikov (on-line).
- Účasť na jednom rokovaní vznikajúcej Koalície partnerov pre verejné zdravotníctvo v januári 2020 a podklady k odbornému profilu verejných zdravotníkov .

7. Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách

- Činnosť hlavnej odborníčky hlavného hygienika SR pre odbor preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie (OPPLaT) na odbornom a metodickom vedení odborov RÚVZ v SR. Vedenie poradného zboru hlavnej odborníčky hlavného hygienika SR SR pre odbor preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie
- Práca v poradnom zbore HH SR pre pracovnú zdravotnú službu.
- Práca členky Celoslovenskej komisie na posudzovanie chorôb z povolania pri MZ SR.
- Práca v poradnom orgáne HH SR a GR NIP.

Pracovná činnosť v jednotlivých pracovných výboroch a komisiách je uvedená v bode 4.

8. Účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach.

Nerealizovali sa.

9. Prednášková a publikačná činnosť

Príprava vedeckých a odborných publikácií: Spolupráca s odborníkmi z pracovných tímov IARC /WHO v Lyone z projektu EÚ SYNERGY a práca na vedeckých publikáciách z epidemiológie a prevencie nádorov na základe výstupov riešených programov a projektov. Aj v roku 2020 sme spoluautormi významných publikácií vo vedeckých časopisoch (4 publikácie v renomovaných vedeckých časopisoch). Zapojili sme sa do medzinárodného tímu na riešenie vedeckého projektu EÚ označovaného „ORCHESTRA“ zameraného na problematiku COVID-19 v záujme zlepšenia, prevencie, liečby aj terciárnej starostlivosti ; je predpoklad tvorby vedeckých prác, publikácií prospešných pre verejné zdravie , osobitne ochrany zdravia zdravotníckych pracovníkov a pracovníkov zo sociálnych zariadení pri práci s rizikovými biologickými faktormi.

V Banskej Bystrici, dňa 15. februára 2021 doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD. v.r.
meno vedúcej NRC

PRÍLOHA:

PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ 2020

doc. MUDr. Eleonóra Fabiánová, PhD.

- ACB 01 KLEMENT, Cyril (zost.) - BAJGAR, Jiří - BÍROŠOVÁ, Lucia - BOPEGAMAGE, Shubhada - BOROŠOVÁ, Daniela - BUSTINOVÁ, Jozefína - CORTÉSOVÁ, Lea - ČAMAJOVÁ, Jana - ĎURECOVÁ, Alžbeta - FABIÁNOVÁ, Eleonóra - FRÍČ, Martin - HEGYI, Ladislav - KISSOVÁ, Renáta - KĽOCO VÁ ADAMČÁKOVÁ, Zora - KOPPOVÁ, Kvetoslava - LAPUNÍK, Radovan - MAJLÁTHOVÁ, Zuzana - MEDVEĎ, Jozef - MEZENEC V, Roman - MIKLAŠ, Daniel - MUSILOVÁ, Monika - OLEÁR, Vladimír - ONDRUŠ, Peter - PORUBSKÁ, Anna - ROTH, Ronald - SEDLÁKOVÁ, Darina - SLOTOVÁ, Katarína - ŠIMÁK, Ladislav - ŠLAJFERČÍKOVÁ, Adriana - ŠTEFKOVIČOVÁ, Mária - ŠUPÍNOVÁ, Mária - VARJÚOVÁ, Alexandra. *Slovensko anglická terminológia verejného zdravotníctva 2020: Slovak-english terminology of public health 2020*. - Banská Bystrica: PRO, 2020. - ISBN 978-80-89057-82-5. - 612 s.
- ACB 02 ROSATO, Valentina - NEGRI, Eva - BOSETTI, Cristina - MALATS, Nuria - GOMEZ-RUBIO, Paulina - MAISONNEUVE, Patrick - MILLER, Anthony B. - BUENO-DE-MESQUITA, H. Bas - BAGHURST, Peter A. - ZATONSKI, Witold - PETERSEN, Gloria M. - SCELO, Ghislaine - HOLCATOVA, Ivana - FABIÁNOVÁ, Eleonóra - SERRAINO, Diego - OLSON, Sara H. - VIOQUE, Jesus - LAGIOU, Pagona - DUELL, Eric J. - BOFFETTA, Paolo - LA VECCHIA, Carlo. Gallbladder disease, cholecystectomy, and pancreatic cancer risk in the International Pancreatic Cancer Case-Control Consortium (PanC4). In: *European journal of cancer prevention* [(IF 2,405)] - ISSN 0959-8278. - Volume 29, issue 5 (2020), p. 408-415. - DOI 10.1097/CEJ.0000000000000572.
- ACB 03 GE, Calvin - PETERS, Susan - OLSSON, Ann - ... FABIÁNOVÁ, Eleonóra ... - VERMEULEN, Roel [44 aut.]. Diesel engine exhaust exposure, smoking, and lung cancer subtype risks a pooled exposure-response analysis of 14 case-control studies. In: *American journal of respiratory and critical care medicine* [(15.303)] - ISSN 1073-449X. - Volume 202, issue 3 (2020), p. 402-411. - DOI 10.1164/rccm.201911-2101OC.
- ACB 04 GE, Calvin - PETERS, Susan - OLSSON, Ann - ... FABIÁNOVÁ, Eleonóra ... - VERMEULEN, Roel [48 aut.]. Respirable Crystalline Silica Exposure, Smoking, and Lung Cancer Subtype Risks A Pooled Analysis of Case-Control Studies. In: *American journal of respiratory and critical care medicine* [(15.303)] - ISSN 1073-449X. - Volume 202, issue 3 (2020), p. 412-421. - DOI: 10.1164/rccm.201910-1926OC.
- ADM 01 ZVEREVA, Maria - ROBERTI, Gabriel - DURAND, Geoffroy - ... FABIÁNOVÁ, Eleonóra - ADAMČÁKOVÁ, Zora ... CALVEZ-KELM, Florence Le [18 aut.]. Circulating tumor-derived *KRAS* mutations in pancreatic cancer cases are predominantly carried by very short fragments of cell-free DNA [online]. In: *EbioMedicine* [(IF 6,68)]. - ISSN 2352-3964. - Vol. 55, no.102462 (2020), 8 s. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ebiom.2019.09.042>.
- Reenzie v časopisoch a zborníkoch
- EDI 01 HENČEKOVÁ Danica a kol. *Vybrané kapitoly zo zdravia pri práci* / E. FABIÁNOVÁ (rec.), D. NIKODÉMOVÁ (rec.). - 1. vyd. - Bratislava: SZU, 2020. - 320 s. - ISBN 978-80-89702-66-4.

